

Gedragsinterventie

GEDRAGSVERANDERING BINNEN DE ENERGIETRANSITIE EN CIRCULARITEIT

Dané Mulder

Gedragspsycholoog

D&B

UNITED NATIONS
**PARIS CLIMATE
AGREEMENT**
SIGNING CEREMONY
— 22 APRIL 2016 —

SUSTAINABLE DEVELOPMENT **GOALS**

EUROPEAN
**GREEN
DEAL**

GEDRAG VERANDEREN VAN ONZE DOELGROEP

WORLD CHANGING
A USER'S GUIDE FOR THE 21ST CENTURY

EDITED BY
ALEX STEFFEN
FOREWORD BY
AL GORE
DESIGN BY
SAGMEISTER INC.

**MAAR HOE OVERBRUG
JE DIE KLOOF DAN WEL?**

D&B

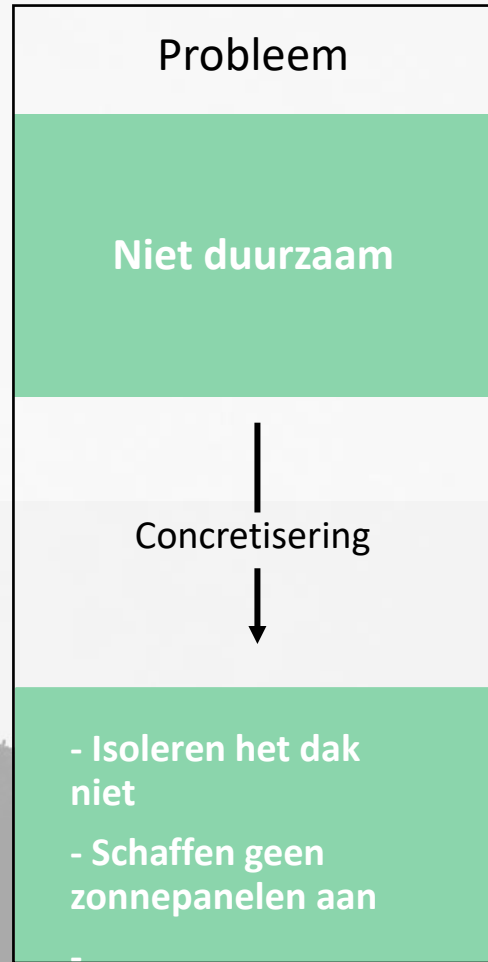
**VOORUITGANG DOOR
GEDRAGSVERANDERING**

OM MENSELIJK GEDRAG TE
VERANDEREN MOET JE HET EERST
BEGRIJPEN

CHANGE MINDSET MODEL

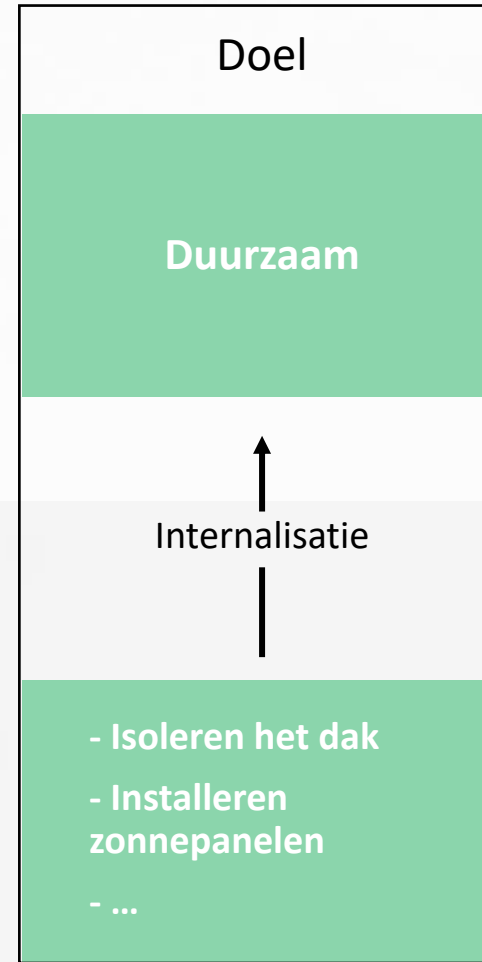
Abstract

Mindset shift

Inspiratie

Gedragsverandering

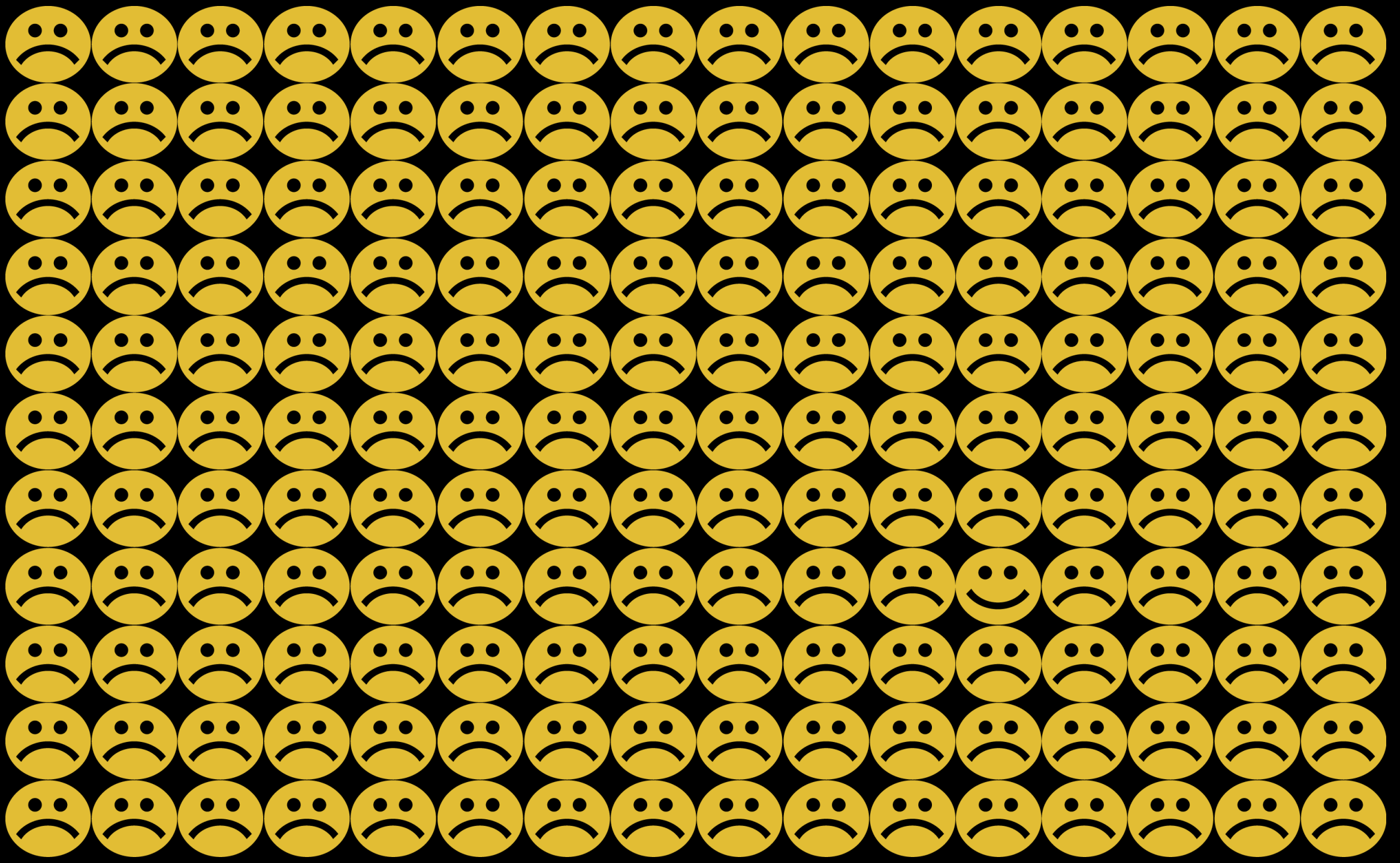
Concreet

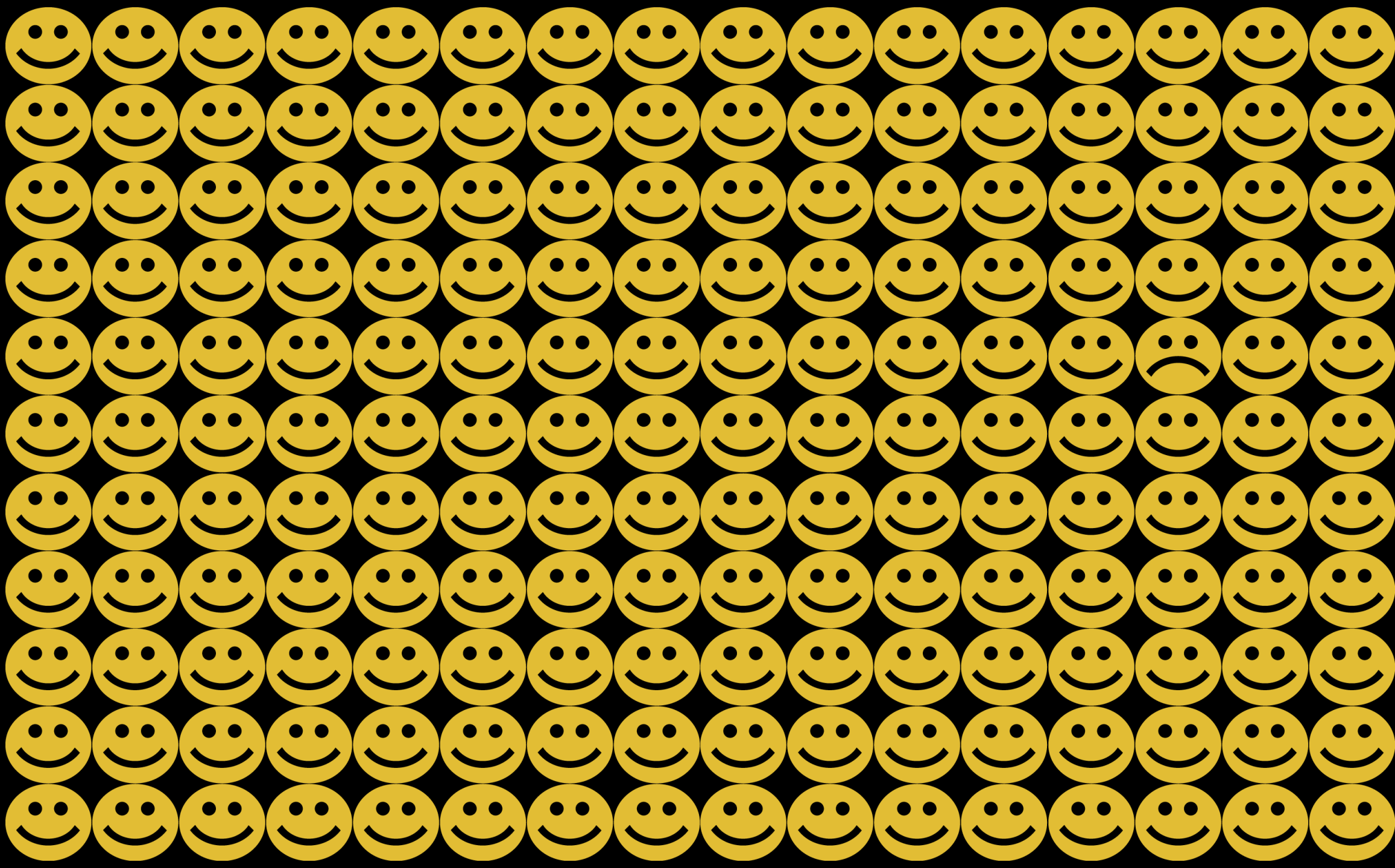

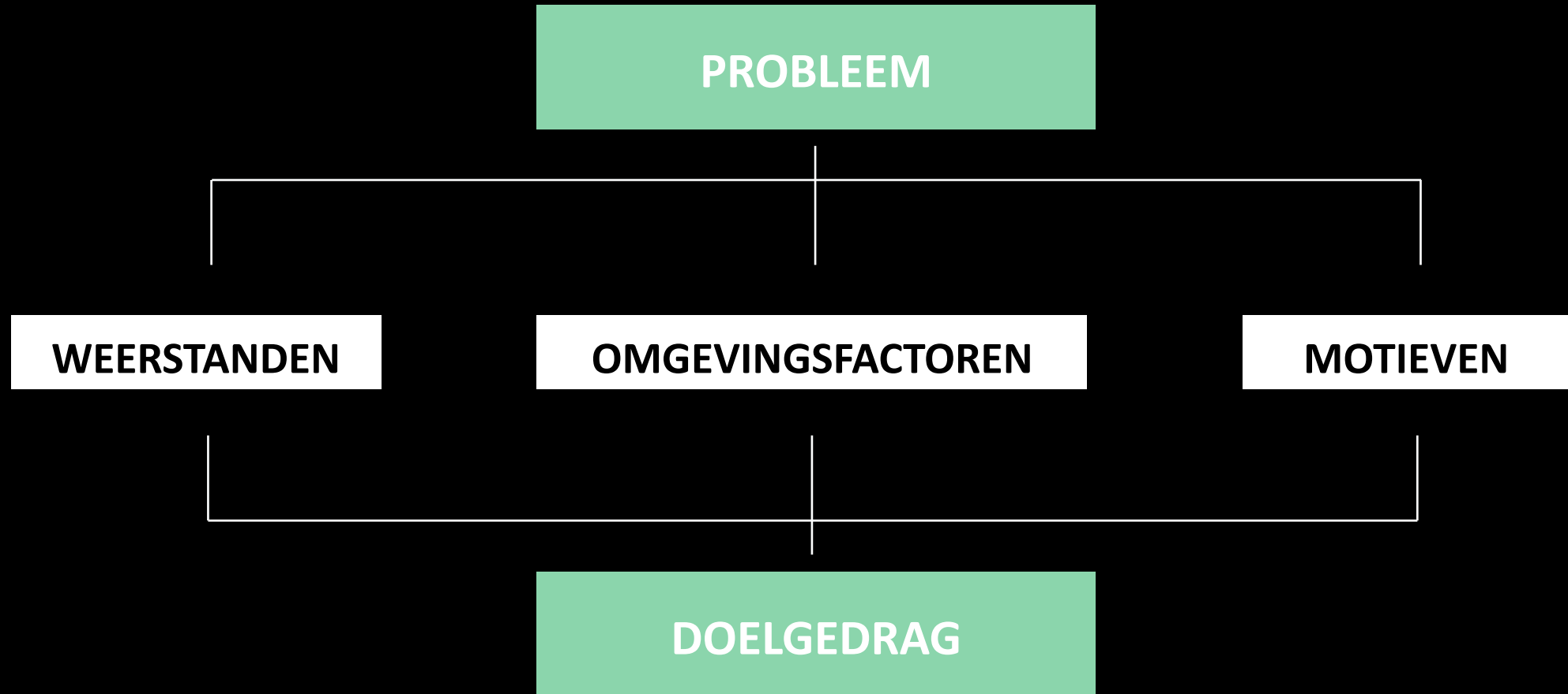

Tijd voor een testje...

MODEL

A white dog, possibly a Golden Retriever, is shown in profile, sitting on a light blue background. The dog is wearing a bright orange harness with black straps and a matching orange leash. The dog's fur is long and wavy, and it has a black nose. The text "WEERSTANDEN" is overlaid in the center of the image in a bold, white, sans-serif font.

WEERSTANDEN

WEERSTANDEN

Reactance
Autonomie

Scepticisme
Zekerheid

Inertia
Energiebehoud

A gravel path lined with tall, slender cypress trees leads towards a building in the distance. The scene is captured at sunset, with a warm, golden glow illuminating the sky and the path. The trees are silhouetted against the bright light, and their shadows are cast across the gravel. The building is partially obscured by the trees and the low sun.

OMGEVINGSFACTOREN

SITUATIE

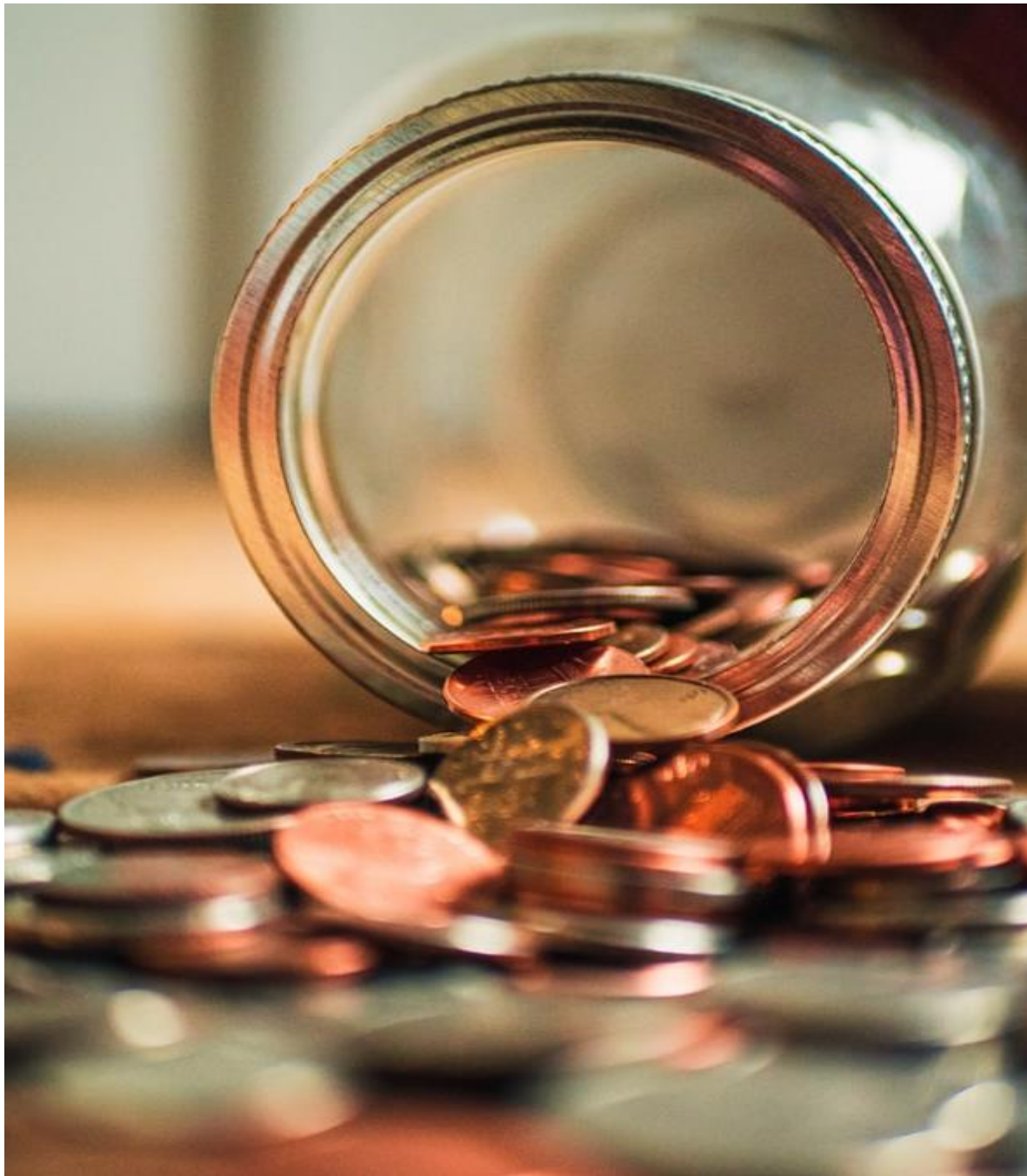
SOMS IS HET NIET MOGELIJK OF KOST HET VEEL MOEITE
OM HET DOELGEDRAG TE VERTONEN

- Drempels en situationele beperkingen verkleinen de kans dat mensen het gedrag vertonen

A woman in dark athletic wear is running away from the camera on a wet, reflective promenade. The promenade is lined with ornate, dark metal benches and a matching fence. In the background, a city skyline is visible under a hazy sky, with a bridge spanning across the scene. The overall mood is somber and contemplative.

MOTIEVEN

MOTIVATIE

- Intrinsiek vs. extrinsiek
- Sociale motieven

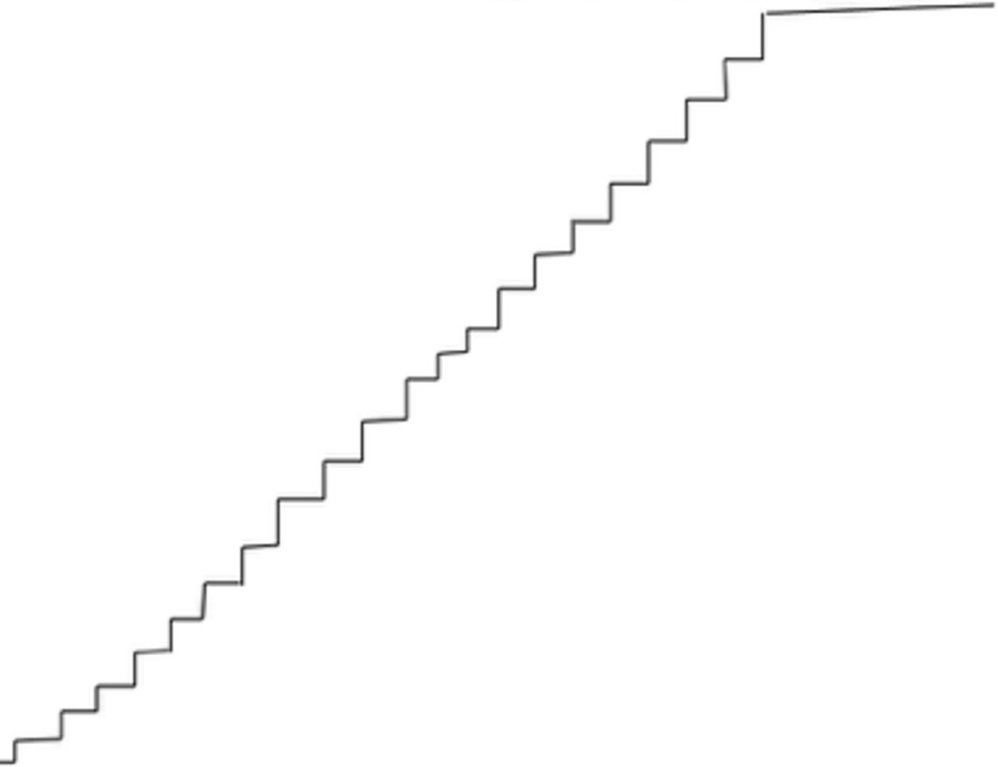
Scenario A

SUCCESS

Scenario B

SUCCESS

Van interventie naar stappenplan

GEDRAGSVERANDERING BINNEN DE ENERGIETRANSITIE EN CIRCULARITEIT

Dané Mulder

Gedragspsycholoog

D&B

A white dog, possibly a Golden Retriever, is shown in profile, sitting on a light blue background. The dog is wearing an orange harness with black straps and a matching orange leash. The harness has a small black buckle on the side. The dog's fur is long and wavy, and its eyes are partially closed. The overall scene is simple and clean, with a soft shadow cast by the dog on the surface below.

WEERSTANDEN

Wat jij kan doen

MICK DOET WAT.

Dakisolatie

MATTHIJS & JAÏR DOEN WAT.

Warmtepomp

PHILIP DOET WAT.

Elektrische apparaten

RONALD DOET WAT.

Zonnepanelen

ANOUK DOET WAT.

Bandenspanning

HANNAH EN FELICITY DOEN WAT.

Energieverbruiksmanager

HENK DOET WAT.

Vloerisolatie

SAÏD DOET WAT.

Isoleren

FLORIS DOET WAT.

Zonneboiler

Omdat we maar één planeet hebben.

OMGAAN MET WEERSTAND

REACTANCE

- Erken weerstand
- Benadruk keuzevrijheid
- Keuze opties geven
- Herdefinieer relatie
- Self-persuasion
- Persoon uit proces halen
- Minder persoonlijk maken
- Altercasting

SCEPTICISME

- Benoem argument
- Geef garanties
- Maak moeite inzichtelijk
- Plaats verzoek in toekomst
- Minimaliseer verzoek
- Gebruik framing
- Anker plaatsen (decoy)

INERTIA

- Maak het makkelijk
- Duidelijke stappen
- Visualiseer informatie
- Maak het concreet
- Implementatie intenties
- Verhoog self-efficacy
- Fear appeal

A gravel path lined with tall, slender cypress trees leads towards a building in the distance. The scene is captured at sunset, with a warm, golden glow illuminating the sky and the path. The trees are silhouetted against the bright light, and their shadows are cast across the gravel. The building is partially obscured by the trees and the low sun.

OMGEVINGSFACTOREN

DAKISOLATIE

- Rationeel gezien: slimme investering
- Belangrijk obstakel = veel spullen op zolder
  - Is gedoe, kost moeite
- Oplossing: extra opruimservice
  - 5 keer meer geïsoleerde daken(!)

ETENSRESTEN SCHEIDEN

- Elke keer naar de groenbak buiten is veel gevraagd
- Een aanrechtbakje biedt uitkomst!

INSPELEN OP OMGEVING

- Priming
- Nudging
- Prompts
- Cues
- Aandacht trekken/sturen
- Makkelijker maken
- Moeilijker maken
- Defaults

A person is running on a wet promenade. The promenade is lined with a black metal fence and several wooden benches. The ground is wet and reflects the surrounding environment. In the background, a city skyline is visible under a hazy sky, with a bridge spanning across the scene. The overall atmosphere is dark and moody.

MOTIEVEN

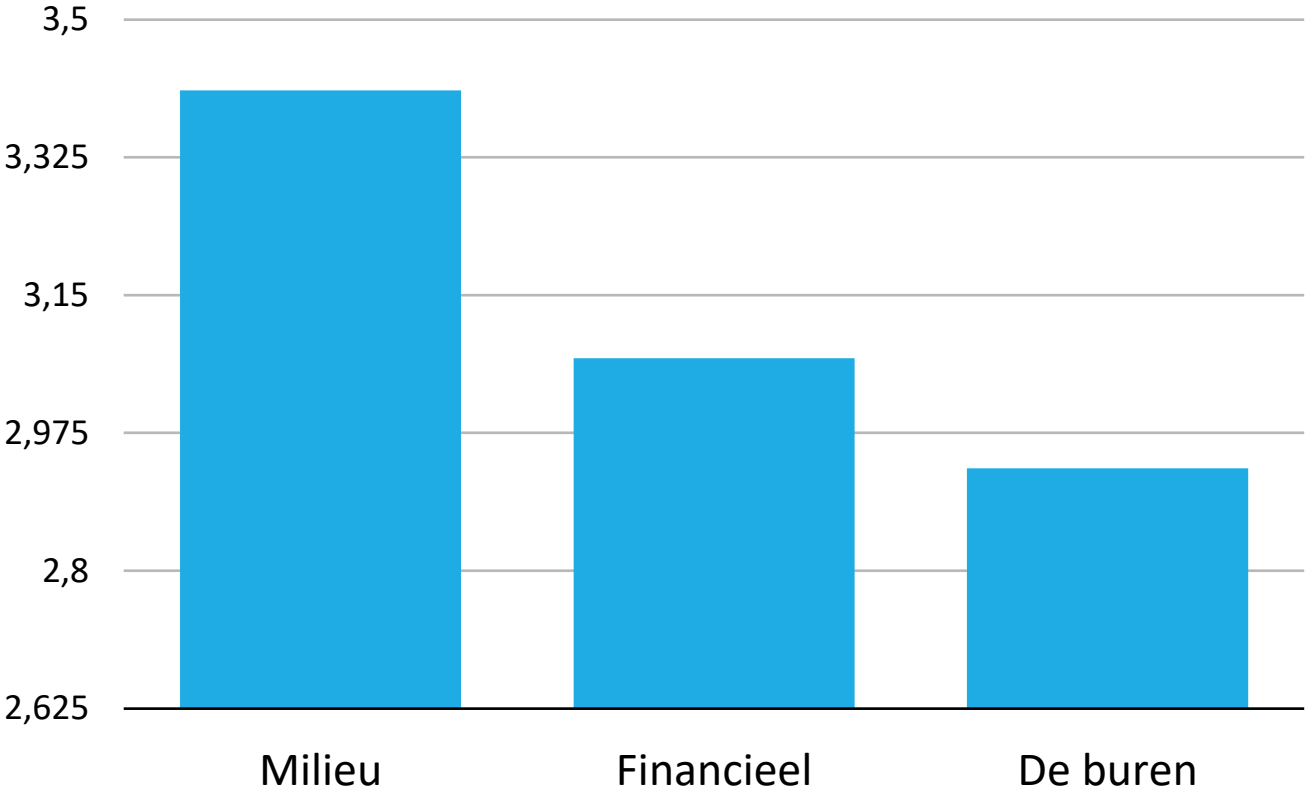
CALIFORNIA ENERGY SAVING STUDY

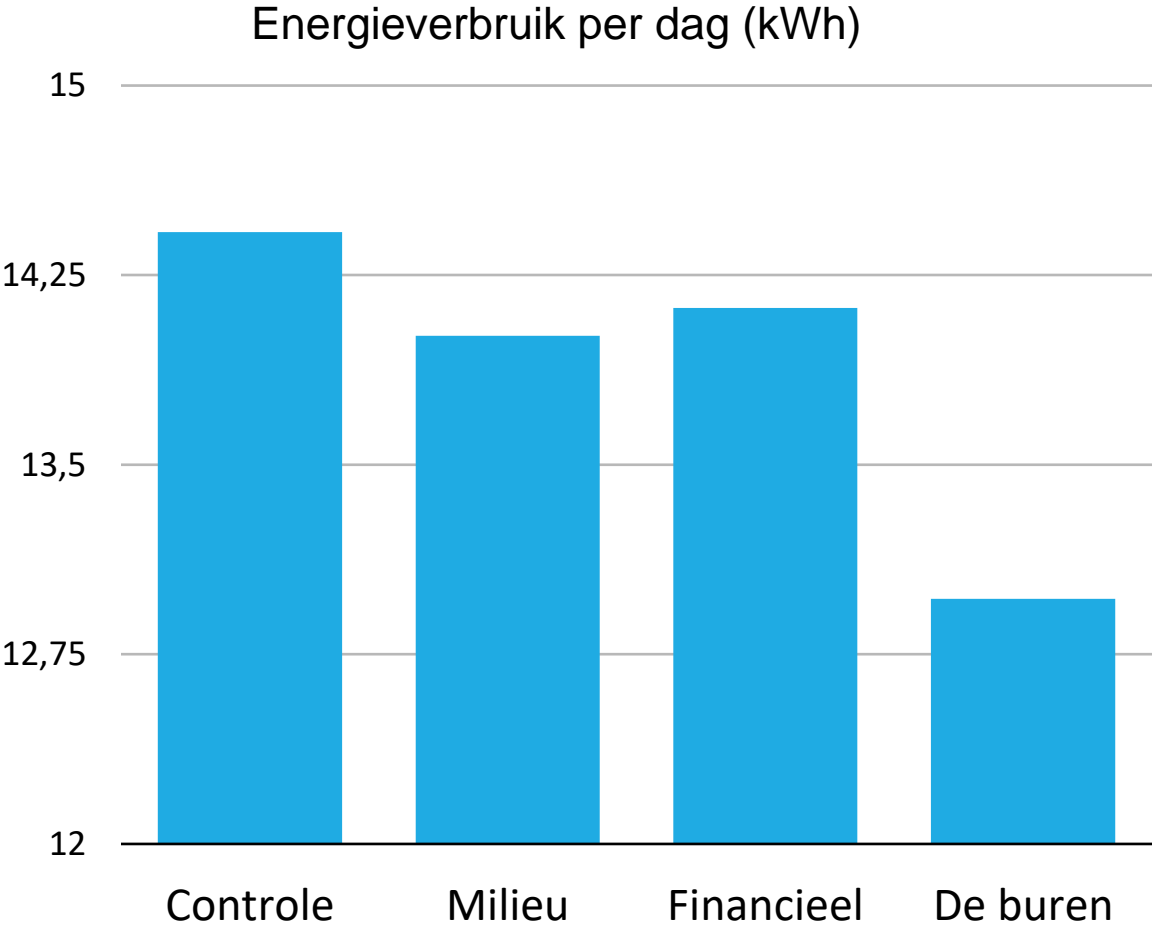
CALIFORNIA ENERGY SAVING STUDY

Inschatting van wat het beste werkt (zelf gerapporteerd)

(Nolan et al., 2008)

CALIFORNIA ENERGY SAVING STUDY

COMMITMENT EN CONSISTENTIE

- Commitment met sticker

Voor
een
schone
buurt

**De meeste mensen uit deze buurt
gooien hun restafval in de container**

GEDRAG STIMULEREN

- Sociale bewijskracht
- Sympathie
- Wederkerigheid
- Autoriteit
- Commitment & consistentie
- Schaarste
- Belonen
- Straffen (handhaven)

[www.DBGEDRAG.NL](http://www.dbgedrag.nl)

dane@dbgedrag.nl

D&B